

R.H.G. CHARLES, *Mass catering*. (WHO regional publications, European series nr. 15.) 70 bl., 8 fig. World Health Organization, Kopenhagen 1983. Prijs: ingen. Zw.fr. 13,-.

De proviandering van grote aantallen mensen is niet alleen in culinair opzicht, maar vooral ook microbiologisch gezien, een moeilijke zaak. Wij behoeven slechts te denken aan de grote voedselvergiftiging in 1981 veroorzaakt door *Salmonella indiana* in Maastricht tijdens de EEG-topconferentie, waardoor vele honderden mensen werden getroffen. Artsen belast met de bestrijding en analyse van dergelijke voorvallen missen veelal de daarvoor noodzakelijke hygiënisch-technische kennis. In negen korte hoofdstukken worden in dit boekje kort en bondig de principes besproken die gelden voor de verschillende typen proviandering zoals voor ziekenhuizen, kantines, hotels en voor de voedselvoorziening aan boord van schepen en vliegtuigen. De illustraties doen wat kinderlijk aan en zijn waarschijnlijk mede bedoeld voor de instructie van keukenpersoneel. Een handig en bruikbaar overzicht.

J. HUISMAN

B.J. KAM, *Meretrix en medicus*. Een onderzoek naar de invloed van de geneeskundige visitatie op handel en wandel van Zwolse publieke vrouwen tussen 1876 en 1900. Proefschrift Nijmegen, 6 oktober 1983 (promotoren: prof.dr. D. de Moulin en prof.dr. F. Sturmans). Prijs: ingen. f 51,45; bij de schrijver, te Zwolle.

De vondst van 284 politionele inschrijvingsboekjes van Zwolse prostituées in een vuilniscontainer heeft de Zwolse huisarts Kam er toe gestimuleerd een onderzoek te doen naar de wijze, waarop men in de vorige eeuw – in het bijzonder de laatste 25 jaren ervan – bestrijding van geslachtsziekten heeft proberen te bedrijven door regelmatige medische controle van „publieke vrouwen”.

Hoe goed bedoeld de maatregelen ook waren, zij konden nauwelijks enig effect sorteren. Daartoe waren de handicaps te groot, zoals het ontbreken van betrouwbare diagnostiek, het therapeutisch onvermogen en de (voort)vluchtigheid van de prostituées. Bovendien was de hoop vals, dat prostitutie de enige of althans belangrijkste bron van geslachtsziekten zou zijn.

Deze dissertatie berust op een uitvoerige en diepgaande bronnenstudie, die tot ver buiten Zwolle reikt en geeft een intens beeld, hoe men in het liberale negentiende-eeuwse Nederland de gevaren van de prostitutie trachtte te beteugelen vóórdát in het begin van de twintigste eeuw een strengere moraal de geslachtsziektenbestrijding voor de voeten ging lopen.

J.K.VAN DER KORST

R.N. BERK, J.T. FERRUCCI en G.R. LEOPOLD, *Radiology of the gallbladder and bile ducts*. Diagnosis and intervention. 585 bl., fig., tabellen. Saunders, Philadelphia 1983. Prijs: geb. £ 55,35.

Sinds de eerste druk van dit boek, 6 jaar geleden, heeft de radiologie van de galblaas en de galgangen zich sterk ontwikkeld. Hiermee is bij de nieuwe editie rekening gehouden en de inhoud is dan ook aanzienlijk toegenomen. Het grootste deel van dit boek wordt ingenomen door de bespreking van alle radiodiagnostische methoden. Vooral het deel over de ultrasonografie heeft een sterke uitbreiding

ondergaan. Geadviseerd wordt deze methode als eerste toe te passen in plaats van orale cholecystografie. Er wordt nadrukkelijk gesteld dat de ultrasonografie voor diagnostiek van galblaas en -wegen van grotere betekenis is dan de computertomografie.

In een nieuw hoofdstuk, „Cholescintigrafie”, wordt gewezen op de toenemende betekenis van isotopenonderzoek met ^{99m}Tc-IDA voor de diagnostiek van acute cholecystitis en van intra- of extrahepatische afvloedbelemmering.

Ook zijn nieuwe hoofdstukken gewijd aan de steeds belangrijker wordende interventie-radiologie van de galgangen. Vooraanstaande schrijvers bespreken uitvoerig de diverse methoden waarbij op niet-chirurgische wijze onder röntgenologische controle ingrepen aan de galgangen worden verricht, bijv. steenverwijdering, drainage bij obstructieve icterus.

Alle bijdragen aan dit boek staan op een hoog niveau. Een sterkere onderlinge verbinding van de verschillende hoofdstukken zou de waarde van dit boek nog kunnen vergroten. Het boek is up to date, de afbeeldingen zijn fraai en instructief. Het is het meest complete radiologische boek van de galblaas en galgangen en is daarom voor radiodiagnosten zeer aan te bevelen.

G. ROSENBUSCH

B.C.J. LIEVEGOED, *Maat ritme, melodie*. De therapeutische werking van muzikale elementen. 152 bl. Vrij Geestesleven, Zeist 1983. Prijs: ingen. f 29,50.

Management of hazardous waste. Policy guidelines and code of practice. Onder redactie van M.J. SUESS en J.W. HUISMANS. (WHO regional publications, European series nr. 14.) 100 bl. World Health Organization, Kopenhagen 1983. Prijs: ingen. Zw.fr. 10,-.

A. VAN DAM, *Een beetje zwanger*. Handboek voor vaders. 208 bl., fig. Bert Bakker, Amsterdam 1983. Prijs: ingen. f 22,50.

A.J. ASBURY, *ABC of computing*. (Artikelen gepubliceerd in de British Medical Journal.) 69 bl., fig. British Medical Association, Londen 1983. Prijs: ingen. \$ 8,-.

Intubation, Tracheotomie und bronchopulmonale Infektion. (Anaesthesie-Symposium, juni 1982.) Onder redactie van E. RÜGHEIMER. 503 bl., 217 fig., 110 tabellen. Springer-Verlag, Berlijn 1983. Prijs: ingen. DM. 98,-.

Koronare Herzkrankheit I. Fragen – Antworten. Onder redactie van F. SESTO. 72 bl., 13 fig., tabellen. Springer-Verlag, Berlijn 1983. Prijs: ingen. DM. 12,80.

Wundheilung. Klinische und experimentelle Aspekte. Onder redactie van K.M. SEDLARİK. 187 bl., fig., tabellen. VEB Gustav Fischer Verlag, Jena 1984. Prijs: geb. M. 98,-.

Viral vaccines and antiviral drugs. Report of a WHO scientific group. (WHO, technical report series 693.) 72 bl., fig. World Health Organization, Genève 1983 (voor Nederland: Medical Books Europe, Lochem). Prijs: ingen. Zw.fr. 6,-.